

KATALOG URBANE OPREME OBČINE VRHNIKA

Izdelal: Občina Vrhnika, Oddelek za prostor

Januar 2017

žig

Župan
Občine Vrhnika
Stojan Jakin

KAZALO

Uvod

1. Staro mestno jedro »Stara cesta – Vas«
2. Staro mestno jedro »Hrib – Gradišče«
3. Mestno središče
4. Mesto in soseske
5. Staro vaško jedro »Verd«
6. Vasi in zaselki
7. Krajina in gozdovi

UVOD

Urbana oprema je oprema mesta, oprema javnega prostora kot so ulice, ceste, trgi, parki..., ki so dostopni in namenjeni vsem. Je skupek nepremičnih elementov, ki so namensko postavljeni v javni prostor kot dopolnilo arhitekture in odprtega urbanega okolja. Omogoča bivanje in namensko uporabo prostora, usmerja, obvešča, pomaga... uporabo prostora dela smiselno. Zato je potrebno zasnovi in opremiti javnega prostora posvetiti posebno pozornost, saj s tem urejamo tudi javno življenje mesta.

Zakaj Katalog?

Z ustreznim izborom in pametno politiko umeščanja urbane opreme, ki je povezana tudi z določenimi posegi urejanja zunanjih površin, se usmerja raba prostora in pogled na mesto, prostor. Usmerja se način in intenziteta rabe prostora, revitalizira opuščene in degradirane prostore, zmanjša vandalizem in poveča skrb za skupen prostor. Zato je pomembno določiti smernice (Katalog), s pomočjo katerih se izbira urbana oprema. Z dolgoročnimi cilji in vsakodnevnimi izboljšavami se bodo tako izboljšale javne površine občine.

Kje se postavlja oprema iz Kataloga?

Urbana oprema iz Kataloga se postavlja na javnih površinah občine Vrhnika (površina, katere raba je pod enakimi pogoji namenjena vsem, kot so javna cesta, ulica, trg, tržnica, igrišče, parkirišče, pokopališče, park, zelenica, rekreacijska površina in podobna površina).

Območje občine Vrhnika je razdeljeno na več različnih območij urejanja: staro mestno oz. vaško jedro, mestno središče, mesto in soseske, vasi in zaselki ter krajina in gozdovi. Na enake dele je razdeljen tudi Katalog, ki opisuje urbano opremo za vsako območje urejanja posebej.

Vsebina kataloga

Katalog vsebuje uvod ter sezname urbane opreme v petih delih, glede na območje urejanja. Predstavitev posameznega elementa urbane opreme je sestavljena iz opisa in primerov. Iz opisa so razvidne oblikovne in druge značilnosti elementa. Na začetku vsakega poglavja je opisano območje urejanja.

Kako uporabljati Katalog?

Pri postavitvi nove urbane opreme, se najprej definira lokacija le te. Opisi območij so navedeni na začetku vsakega poglavja. Vsako poglavje je razdeljeno na podpoglavja glede na vrsto objekta (klopi in mize, koši za smeti, svetila itd.).

Podpoglavja navajajo opise objekta ter slikovne prikaze predlogov za tip objekta. Izbere se predlagani ali podoben element, ki ni nujno predstavljen v katalogu, mora pa upoštevati karakteristike opisane v Katalogu.

V zaključenem območju (mestno središče, staro mestno jedro idr.) ali naselju naj se uporablja eno izbrano vrsto objekta, razen če so v katalogu določene izjeme.

1. STARO MESTNO JEDRO »STARA CESTA – VAS«

1. OPIS OBMOČJA

Staro mestno jedro Vrhniko »Stara cesta – Vas« obsega naslednja območja oz. predvidene ureditve:

- prenova javnih površin,
- prenova trga Pri lipi,
- oblikovanje struge vodotoka Bela (mostovi, dostopi do vode, ograje),
- prenova prehodov do Tržaške ceste (prehod med objektoma Stara cesta 4A in 6, prehod Mlečna),
- prenova pešpoti do Sv. Trojice (med objektoma Stara cesta 7 in 11, med objektoma Stara cesta 24 in 27, med objektoma Stara cesta 28 in 30, med objektoma Stara cesta 41 in 42),
- oblikovanje zelenih površin (prehod med objektoma Stara cesta 4A in 6, prehod Mlečna, zemljišče s parc. št. 2094/17),
- oblikovanje ograj,
- ureditev parkirnih mest,
- oblikovanje in opremljanje javnih površin z urbano opremo,
- lokacije in oblikovanje objektov za oglaševanje,
- lokacije in oblikovanje ekoloških otokov,
- lokacije letnih vrtov na javnih površinah,
- oblikovanje senčil, senčnic, nadstrešnic, podov, ograj ipd.

Prikaz območja starega mestnega jedra Vrhniko »Stara cesta – Vas«:

2. SPLOŠNE SMERNICE

Rešitve oblikovanja urbane opreme so lahko tipske (obstoječi ponudniki opreme na trgu) ali unikatne (natečaj ali razpis). V primeru unikatnega oblikovanja urbane opreme, je potrebno izhodišča za oblikovanje iskati v prostorskih danostih (npr. Ljubljana) in kulturni zgodovini (od zgodovinskih obdobj do Ivana Cankarja).

Z vidika vzpostavljanja enotne in celostne podobe mesta mora biti urbana oprema materialno in barvno usklajena. Urbana oprema naj bo primarno sestavljena iz kovinskih in lesenih materialov. Vsi kovinski deli naj bodo enako obarvani, npr. RAL 7016 – antracit siva barva; prav tako leseni deli, npr. temno rjava ali rdeče rjava barva.

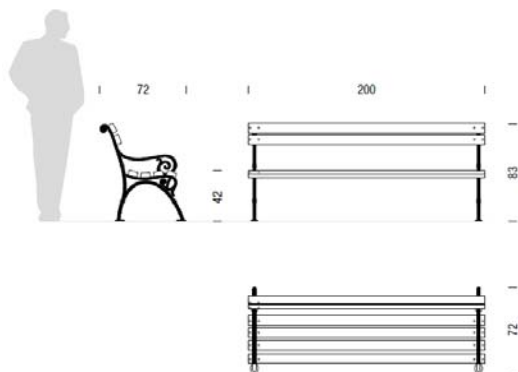
Ob izbor opreme sodijo tudi grafična podoba vidnih sporočil in cestno-prometna signalizacija in svetila.

3. KLOPI IN MIZE

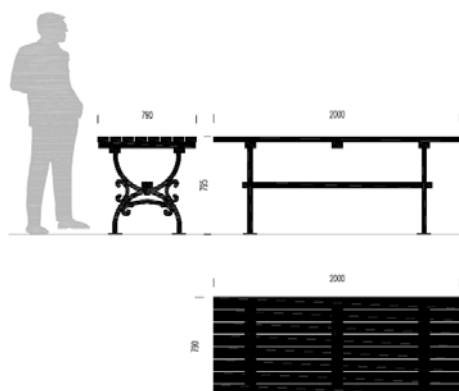
Klop tipa Barok je sestavljena iz litoželeznega ogrodja ter lesenega sedala in naslona. Klop je lahko premična, možno jo je privijačiti v tla. Ogrodje je črne barve, sedalo in naslon rjave.

Klopi v kombinaciji z mizo se postavlja tam, kjer je večja možnost druženja ljudi in preživljanja prostega časa zunaj (npr. na trgih, v parkih).

Primer:

Klop Barok

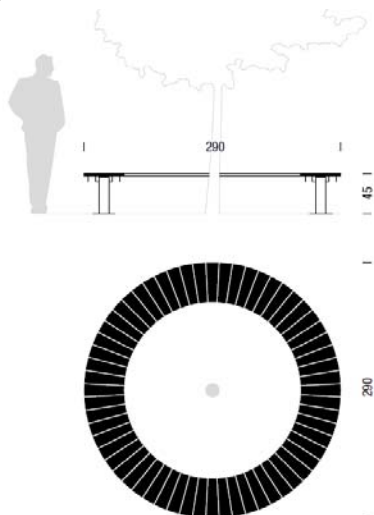
Miza Barok

Sestav klopi in mize Barok

Okrogla klop je predvidena za postavitev okoli dreves v parkih, na trgih in drugje, kjer drevo predstavlja osrednji motiv v prostoru. Klop obdaja deblo drevesa, ki je na ta način zaščiten. Krožna oblika klopi zagotavlja tudi dober pregled nad prostorom in omogoča nemoten počitek več ljudem. Klop je sestavljena iz kovinske podkonstrukcije in lesenega sedala z naslonom ali brez. Barva kovine je črna, lesenega sedala in naslona pa rjava.

Primeri:

Tip Ziegler Ardea

3. KOŠI ZA ODPADKE

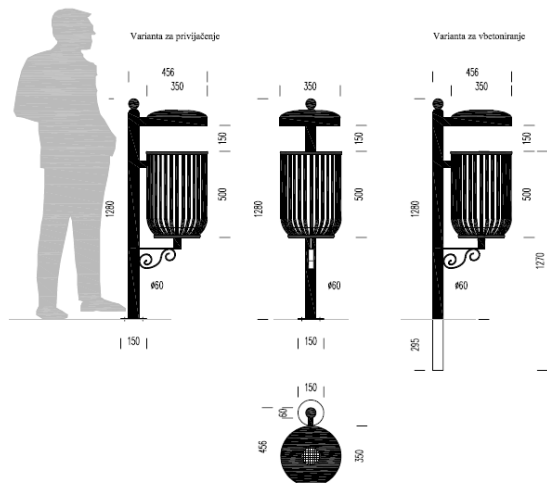
Historični koš za odpadke je zasnovan tako, da je barvno in oblikovno skladen z ostalimi elementi urbane opreme v starem mestnem jedru.

Koš tip Historični 1 je iz železa barvanega v črno barvo. Sestavljen je iz posode valjaste oblike (kletka iz okroglih profilov), ki je pritrjena na stebriček s kroglo na vrhu (skladno z izbranim omejevalnim stebričkom). Nad posodo je pokrov, na katerem je integriran pepelnik z mrežico za ugašanje. Koš ima značilno zakrivljeno rustikalno oporo.

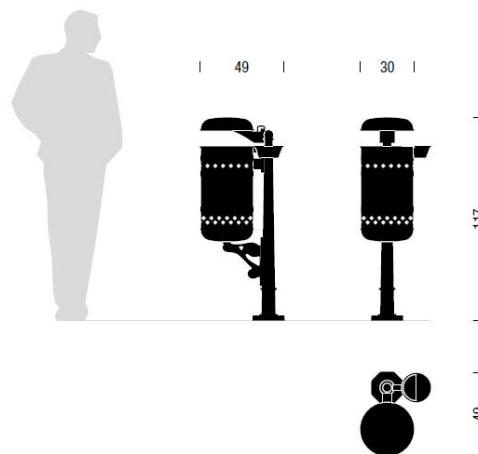
Koš tip Historični 2 je sestavljen iz valjaste posode za odpadke s pokrovom in pepelnika, ki sta pritrjena na stebriček. Posoda za odpadke je mestoma perforirana in lahko označena z grbom Občine Vrhnika. Posoda, pokrov in pepelnik so izdelani iz pločevine, stebriček je litoželezen. Barva koša je črna.

Koši so lahko tudi drugačni, vendar podobne historične oblike, črne ali antracit sive barve, na stebričku ali samostoječi. Izbere se en tip, ki se namešča v celotnem območju starega mestnega jedra.

Primeri:

Tip Historični 1

Tip Historični 2

Tip Ziegler Watford

4. KOŠI ZA PASJE IZTREBKE

Košev za pasje iztrebke se v starem mestnem jedru ne namešča. Namešča se samo držala za vrečke, ki se pritrdijo na koše za odpadke.

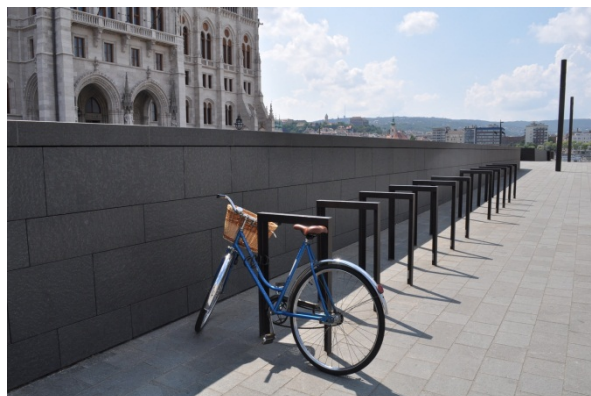
Primer:

5. STOJALA ZA KOLESA

Stojala za kolesa so enostavna, pritrjena direktno v podlago, črne barve. Nameščajo naj se le tam, kjer so potrebe jasno izkazane. S postavitvijo ne smejo biti zaprti prehodi za pešce, interventne poti ipd.

Primeri:

Tip Ziegler Vega

6. PREPREKE ZA PROMET

Prepreke za promet so namenjene zapiranjemu prometa in preprečevanju parkiranja. Stebrički morajo biti materialno, barvno in oblikovno usklajeni z obliko ograje in/ali stebrov za luči, kot oblikovno soroden element. Uporabljajo naj se le tam, kjer drugačnih možnosti urejanja prostora ni.

Visok stebriček tipa Stara Ljubljana je iz litega železa, osemkotne oblike, z dvema kroglama z reliefnim vzorcem in kvadratnim podstavkom. Razmik med stebrički se določi v skladu s potrebami in glede na lokacijo. Barva črna ali antracit siva.

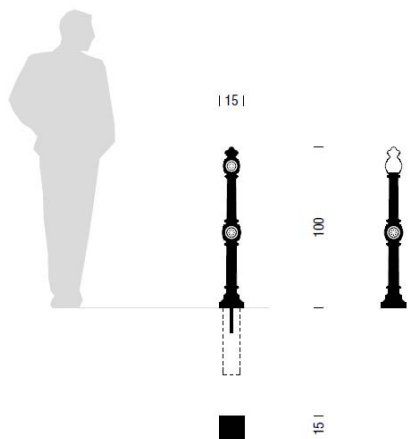
Mali stebriček tipa Stara Ljubljana je iz litega železa, osemkotne oblike. Stebriček se zaradi svoje oblike in višine uporablja na zelenicah in ostalih površinah. Razmik med stebrički se določi v skladu s potrebami in glede na lokacijo. Barva črna ali antracit siva.

Možne so tudi drugi tipi litoželeznih stebričkov, ki so oblikovani v historičnem stilu.

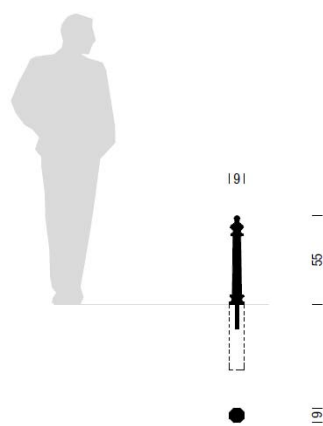
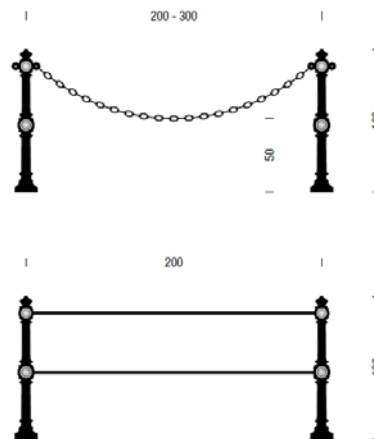
Stebričke je možno med seboj povezati z verigo ali s palicami, kar omogoča dodatno zaščito in omejitev prehoda.

Betonski stebri, ki že obstajajo v ureditvah Stare ceste in na parkirišču pred Mercator centrom se lahko ohranijo. Ob dotrajanosti se nadomestijo z litoželeznimi stebrički.

Primeri:

Visok stebriček tip Stara Ljubljana

Mali stebriček tip Stara Ljubljana

Tip Ziegler Favorit 40

Tip Ziegler Favorit

Betonski steber - obstoječ

7. PITNIKI IN VODNJAKI

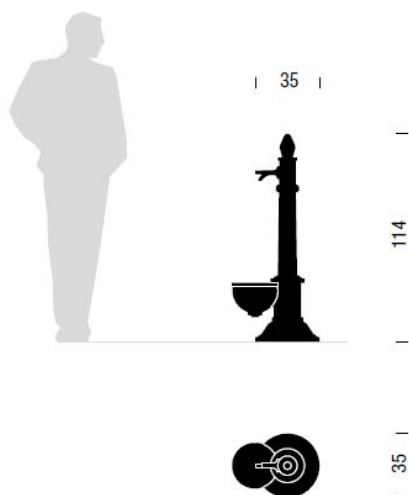
Obstoječe je potrebno obnoviti in aktivirati. Novi vodnjaki/pitniki morajo biti usklajeni s prostorom, v katerega bodo umeščeni (trg, ulica, park ipd.). Predvsem ne smejo izstopati od ostalih elementov urejanja, ne po barvi, materialu in obliki.

Pitnik naj bo historične oblike, litoželezen, črne ali antracit sive barve.

Pitnik tipa Agora Agenzia Liu je sestavljen iz okroglega stebrička z razširjenim podstavkom na katerega sta pritrjena medeninasta pipa in polkrožno oblikovana odtočna posoda. Pitnik se privijači v tla.

Možno je nameščati tudi vodnjak z večjim koritom, po vzoru historičnih perišč oz. napajališč.

Primeri:

Tip Agora Agenzia Liu

Tip Ziegler Eva

Tip Ziegler Iride

Obstoječ vodnjak pred cerkvijo Sv. Lenarta

Pipa s koritom

8. OPREMA ZA RASTLINE

Talne rešetke za drevesa zagotavljajo zaščito korenin drevesa, primerno zračenje in dovajanje vode in hranil, hkrati pa je njihova podkonstrukcija dovolj trdna, da omogoča uporabo rešetk tudi na povoznih površinah.

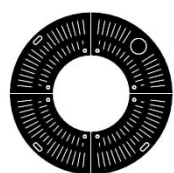
Rešetke so lahko okrogle oblike z žarkasto razporejenimi režami širine 14 mm. Glede na značilnost lokacije in velikost drevesa se izbere zunanji premer rešetk in premer debelne odprtine.

Rešetke so lahko kvadratne oblike z okroglo odprtino in koncentrično razporejenimi režami širine 14 mm.

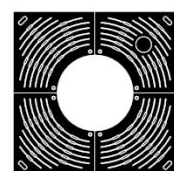
Barva rešetke je črna.

Na zaključenem območju naj se uporablja rešetke enakih oblik in velikosti.

Primeri:

Tip ACO Standard

Tip ACO Standard

Zaščitne mreže za deblo so namenjene predvsem mlajšim drevesom pred zlonamernimi poškodbami in za njihovo utrditev, da lahko zrastejo navpično. Barva je črna ali antracit siva.

Primeri:

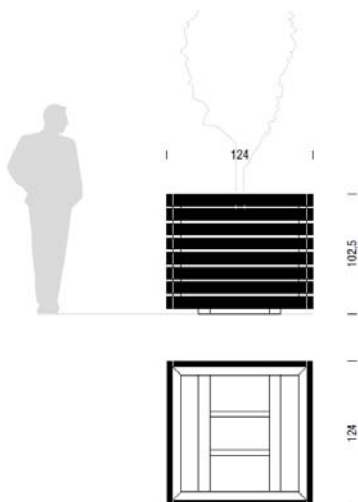
Tip Ziegler Kavala

Tip Ziegler Tulip

Korito ima obliko kocke. Zunanost je oblečena z lesenimi ali plastičnimi letvami črne barve, korito pa je iz nerjaveče pločevine. Velikost korita omogoča zasaditev grmovnih in manjših dreves. Uporaba korit je predvidena na tlakovanih površinah, kjer se zelenja ne da zasaditi v zemljo, kot na primer na strehi podzemnih garaž, nad komunalnimi vodi ali pri začasni ureditvah.

Primeri:

Posode ali korita so iz vidika oblikovanja prostora kot ločilni in/ali omejevalni element manj sprejemljiva. Lahko so le del začasni ureditev (ureditev vhoda v lokal, označitev gostinskega vrta). Rastline naj se sicer sadijo v zemljo, za ločevanje in omejevanje pa naj se uporabljajo drugi elementi urbane opreme. Korita se nameščajo tam, kjer zasaditev v tla ni možna. Barva korit je črna ali antracit siva. Material je granit.

Primeri:

Tip Ziegler Conus

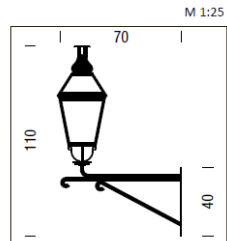
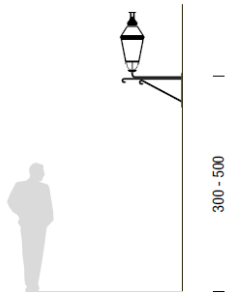
9. SVETILA

Ohranja se obstoječe oz. namešča se nove svetilke tipa Gornji trg ali Kropa, konzolne in samostoječe na drogovih tipa Zvezda.

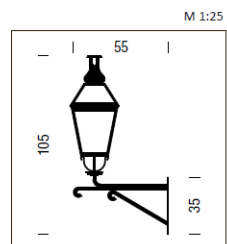
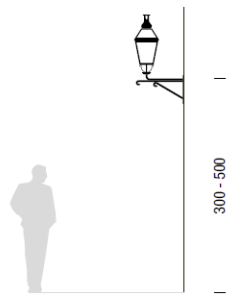
Konzolno svetilko sestavljata konzola in steklena lanterna s kovinskim pokrovom. Konzola je sestavljena iz treh jeklenih palic z zavitimimi zaključki. Na konzolo je pritrjena svetilka, katere oblika izhaja iz časa uporabe plinskih svetilk.

Barva droga in svetilke je črna ali antracit siva.

Primeri:

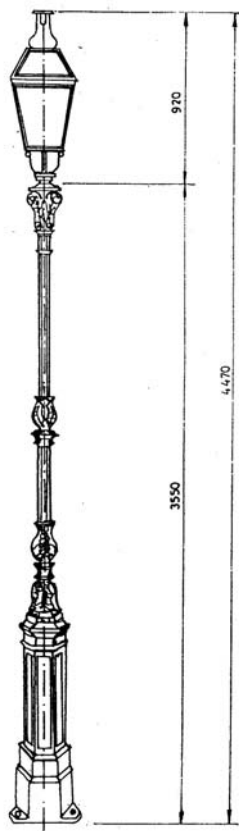
Konzolna svetilka tip Gornji trg - dolga

Konzolna svetilka tip Gornji trg - kratka

Konzolna svetilka Kropa

Drog tip Zvezda s svetilko tip Gornji trg

Drog tip Zvezda s svetilko tip Kropa

Okrasje na drogu tip Zvezda

10. OBJEKTI ZA OGLAŠEVANJE

Dvostrani samostoječi plakatni pano se postavlja na mesta, kjer je pano dostopen iz ene ali dveh strani. Postavljajo se posamično ali v parih. Lokacije so določene v KNP.

Plakatni pano je sestavljen iz dveh ukrivljenih plošč, ki jih nosita dva navpična nosilca. Velikost panoja je 260 x 137 cm. Ogrodje stebra je narejeno iz gladko brušene nerjaveče pločevine. Na pano se lepijo plakati velikosti 200 x 140 cm.

Za označevanje trgovin, gostiln, barov ipd. se na stavbe nameščajo **napisi in izveski** v historični obliki.

Napisi morajo biti izvedeni v ploskovni obliki (napis na fasadi, na plošči iz drugega materiala, posamezne črke iz drugega materiala na fasadi ipd.), brez svetlobnih teles. Oblikovno in dimenzijsko morajo biti podrejeni posamezni fasadi. Nameščajo se lahko nad vhod in okna v pritličju objekta.

Enako velja tudi za izveske, ki so lahko le v konzolni obliki. Nameščajo se lahko v nivoju etažne plošče (nad pritličjem). Na objektu je lahko samo en izvesek za posamezno dejavnost. Na konzolo je lahko obešen izvesek v velikosti do 0,7 m², v razmerju stranic 1,5 : 1. Daljša stranica, ki je vzporedna s tlemi, ne sme biti daljša od 100 cm, predvsem pa ne sme segati v svetli profil vozišča. Izveski morajo biti kvalitetno oblikovani in odražati dejavnost, za katero so izobešeni.

Primeri:

Obstoječi izveski na Stari cesti

Obstoječi napis/strešica na Stari cesti

11. ZABOJNIKI ZA ODPADKE

Zabojniki naj bodo po velikosti, obliki in barvi enotni v celotnem naselju. Barva zabojnikov naj bo čim bolj nevtralna in neizstopajoča, npr. olivno zelena, rjava, črna. Zabojniki se po namembnosti odpadkov lahko ločijo z barvo pokrova oz. napisi.

Betonski podstavek za zabojnike se lahko postavlja v linearne postavitve ali v otoke. Podstavek zagotavlja čim lažjo manipulacijo z zabojniki ob praznjenju, oblika vdolbine za kolesa pa omogoča, da se zabojnik sam postavi na svoje mesto in preprečuje drsenje zabojnikov.

Stojalo za zabojnike za odpadke omejuje prostor postavitve zabojnikov in preprečuje njihovo prosto premikanje, kar pripomore k večji urejenosti prostora za zabojnike. Oblika stojala zadrži zabojnike tako pred zdrsom nazaj kot tudi v prečni smeri. Oblika stojala preprečuje tudi, da bi pokrov zabojnika preveč odprl in tako dlje časa ostal odprt, s čimer pomaga pri preprečevanju neprijetnih vonjav.

Za omejitev prostora za zabojnike se lahko postavi tudi železna ograja.

Primeri:

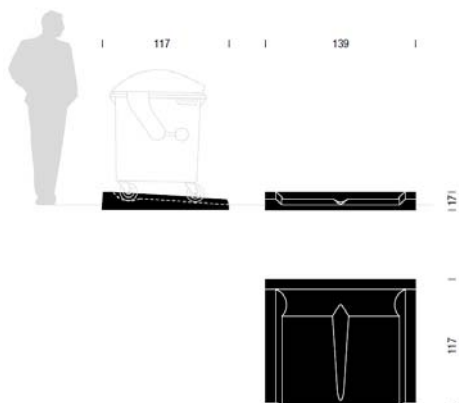
Zabojniki zelene barve na podstavkih

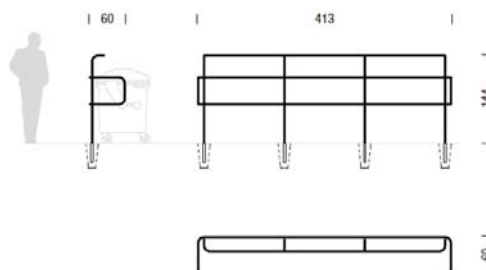
Zabojnik rjave barve

Zabojniki črne barve z ograjo

Podstavek za zabojnike

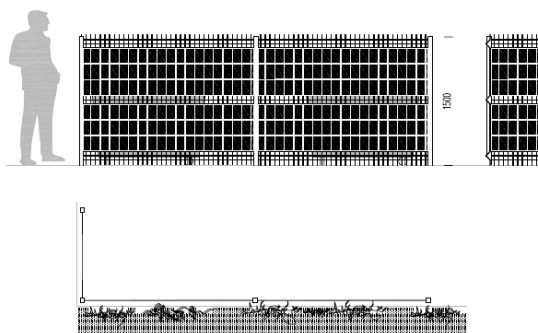

Stojalo za zabojnike

Zabojnike se praviloma ne namešča na mesta, kjer se zadržujejo ljudje (npr. trgi, otroška igrišča).

V primeru, da se zabojniki nahajajo na mestu, kjer je negativen vizualen vpliv na okolico, se prostor za zabojnike ogradi s kovinsko ogrado, lahko je zazelenjena. Ograde so lahko pol zaprte ali popolnoma zaprte s streho. Barva ograd je črna. Primernejša je rustikalna oblika. Ograde se oblikuje racionalno, z malo potrebe po vzdrževanju in varno pred vandalizmom.

Primeri:

Kovinska ograda z zazelenitvijo

12. EKOLOŠKI OTOKI

Ekološki otoki so sestavljeni iz živo zelenih zabojnikov, na katerih je z napisi označen tip odpadka. Ekološki otok dodatno označuje tabla s slikovnimi navodili za ločevanje odpadkov.

13. OGRAJE

Ograje so sprejemljive na mestih, kjer služijo varnosti pešcev (na javni površini med vozno in peš površino – npr. gostinski vrt na Stari cesti 24). Oblikovane morajo biti čim bolj lahkotno in transparentno. V kovinski izvedbi z diagonalnim križem oz. v skladu z varnostnimi predpisi.

Dopustne so ograje ob gostinskih vrtovih (če to zahtevajo sanitarni predpisi) neposredno ob cesti. Polni del ograje ne sme biti višji od 1 m. Ograje morajo biti odstranljive in v zimskem času odstranjene (november-marec).

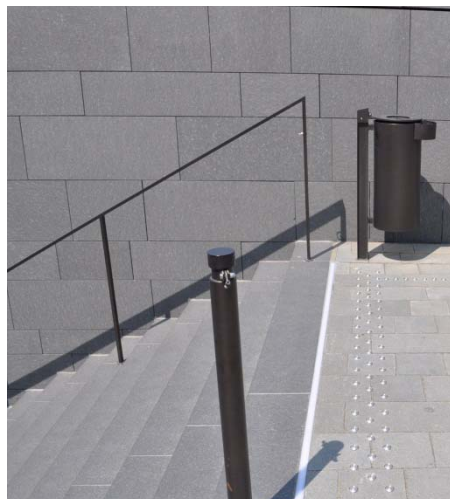
Za pomoč pri hoji na klančinah je potrebno izvesti vodila v kovinski izvedbi, obarvana v RAL 7016, v lahkotni konstrukciji.

Ograja na mostu čez Belo je kovana. Primernejša bi bila črna ali antracit siva barva.

Primeri:

Kovinska ograja z diagonalnim križem - lahkotna in transparentna konstrukcija, primerna kot ločilni element za ozke ulice in zamejevanje prostorov

Kovinsko vodilo - lahkotno, samostoječe, transparentno, oblikovno nevtrarno

Kovana ograja na mostu čez Belo

Za omejevanje zasebno-javno so primerne historično oblikovane ograje in vrata, s parapetom ali brez, z žičnato mrežo ali železno ograjo in zidanimi stebrički, ali sodobne interpretacije historičnih ograj. Kovinski deli ograj so črne ali sive barve.

Primeri:

Kombinacija zidu in kovane ograje

Ograja z mrežo

Žičnata ograja

Ograja iz kovinskih palic

Kovinska ograja z vertikalnimi palicami, sodobna interpretacija historične ograje

14. GOSTINSKI VRTOVI, NADSTREŠKI, MARKIZE

Izvedba podestov na gostinskih vrtovih, ki so višinsko ločeni od nivoja ulice ali trga je nesprejemljiva. Prav tako je nesprejemljivo postavljanje ograj okrog teras, razen v primerih, ko to zahtevajo cesto-prometni oz. sanitarni predpisi.

Za senčenje gostinskih vrtov neposredno ob ulici so sprejemljive zložljive markize ali tende takrat, ko jih je mogoče umestiti na objekt brez škode za likovno ohranitev fasade. Platno mora biti v svetlih zemeljskih tonih (priporočena barva je umazano bela), brez reklamnih napisov. Senčnice ne smejo segati v cestno telo. Vsa oprema mora biti mobilna in lahko odstranljiva.

Platno mora biti v svetlih zemeljskih tonih (priporočena barva je umazano bela), brez reklamnih napisov. Njihove dimenzije in način umeščanja je potrebno uskladiti z ZVKDS. Tudi na ostalih objektih bi veljalo upoštevati izhodišča po ohranjanju primarne pojavnosti objekta in skladnosti nameščenih naprav z oblikovanostjo fasade.

Senčenje izložb, v kolikor je to potrebno, naj izvede z drugimi ukrepi (notranja senčila ipd.).

Postavljanje nadstreškov v javni prostor je nesprejemljivo.

Primer:

Ureditev s tendami v ozki ulici